EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 28. 1. 2025
COM(2025) 34 final

2025/0021 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o zmene ciel uplatniteľných na dovoz určitého tovaru s pôvodom v Ruskej federácii a Bieloruskej republike alebo priamo či nepriamo vyvážaného z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

V súlade so závermi Európskej rady zo 17. októbra 2024[1] je účelom tohto návrhu nariadenia zvýšiť clo uplatniteľné na dovoz určitého poľnohospodárskeho tovaru, ktorý je v súčasnosti zatriedený do 1., 2., 4. až 24., 29., 33., 35., 38., 41., 43., 50., 51., 52. a 53. kapitoly kombinovanej nomenklatúry (KN), ako aj určitých hnojív v súčasnosti zatriedených do 31. kapitoly KN, s pôvodom v Ruskej federácii alebo Bieloruskej republike alebo z Ruskej federácie alebo Bieloruskej republiky priamo či nepriamo vyvážané. Návrhom sa výrazne a s okamžitým účinkom zvyšujú uplatniteľné dovozné clá na poľnohospodársky tovar z Ruskej federácie alebo Bieloruskej republiky, zatiaľ čo clo na hnojivá sa bude zvyšovať postupne počas prechodného obdobia troch rokov. Okrem toho by sa tomuto tovaru s pôvodom v Ruskej federácii alebo Bieloruskej republike alebo priamo či nepriamo vyvážanému z Ruskej federácie alebo Bieloruskej republiky zamedzil prístup k colným kvótam Únie.

V roku 2023 dovoz poľnohospodárskeho tovaru z Ruskej federácie do Únie, ktorého sa navrhované nariadenie týka (ďalej len „dotknutý poľnohospodársky tovar“), predstavoval 2,9 milióna ton a mal hodnotu 380 miliónov EUR (podľa údajov Eurostatu). Sadzobné opatrenia Únie *erga omnes* (t. j. v súčasnosti uplatňované sadzby podľa doložky najvyšších výhod) na tento dotknutý poľnohospodársky tovar sú veľmi rôznorodé. S poľnohospodárskym tovarom, na ktorý sa už uplatňujú vysoké sadzby podľa doložky najvyšších výhod, sa neobchoduje vôbec. Naopak, poľnohospodársky tovar z Ruskej federácie, na ktorý sa neuplatňujú žiadne alebo len relatívne nízke sadzby podľa doložky najvyšších výhod, sa do Únie stále dováža, pretože jeho vstupu na trh Únie nebránia žiadne významné sadzby podľa doložky najvyšších výhod.

Typy hnojív, na ktoré sa navrhované nariadenie vzťahuje (ďalej len „dotknuté hnojivá“), predstavovali v roku 2023 vyše 70 % celkovej spotreby hnojív v Únii. Podľa Eurostatu dosahoval dovoz zo všetkých tretích krajín 14 miliónov ton, do ktorých je započítaný dovoz z Ruskej federácie, ktorý dosahoval 3,6 milióna ton (v hodnote 1,28 miliardy EUR), čiže vyše 25 % celkového dovozu Únie (z hľadiska tonáže). Zvyšný dopyt po týchto typoch hnojív v Únii uspokojujú výrobcovia z Únie a v roku 2023 vývoz týchto výrobkov z Únie do ostatných krajín sveta dosahoval celkovo 8 miliónov ton. Colné sadzby Únie *erga omnes* (t. j. v súčasnosti uplatňované sadzby podľa doložky najvyšších výhod) na všetky dotknuté hnojivá sú stanovené na 6,5 %, čo predstavuje nízku sadzbu, ktorá nijako výrazne neprekáža ich dovozu z Ruskej federácie do Únie.

Súčasný dovoz dotknutého poľnohospodárskeho tovaru a hnojív znamená závislosť od Ruskej federácie, a ak sa tento stav nenapraví, mohla by sa narušiť potravinová bezpečnosť Únie a osobitne v prípade hnojív by sa Únia mohla stať obzvlášť vystavenou prípadným nátlakovým opatreniam Ruskej federácie. Dovoz dotknutých hnojív z Ruskej federácie sa už zvyšuje a tento nárast by sa mohol zrýchliť, ak sa do Únie presmerujú významné množstvá, keďže Ruská federácia vyrába dotknuté hnojivá vo veľmi veľkých objemoch. Takýmto možným zvýšením dovozu z Ruskej federácie by sa narušil trh Únie s týmto tovarom a spôsobila ujma výrobcom dusíkatých hnojív z Únie, pre ktorých je náročné konkurovať

[1] https://www.consilium.europa.eu/media/2pebccz2/20241017-euco-conclusions-en.pdf.

dovozu z Ruskej federácie v čase, keď ceny plynu v Únii zostávajú vysoké. Dlhodobé prežitie odvetvia Únie vyrábajúceho dusíkaté hnojivá má zásadný význam pre potravinovú bezpečnosť Únie, pretože predmetné hnojivá sú nevyhnutné pre rast rastlín a majú kľúčovú úlohu pri udržiavaní schopnosti poľnohospodárskeho sektora Únie vyrábať potraviny. Na zaistenie a udržanie potravinovej bezpečnosti Únie je preto životne dôležité riešiť rastúcu závislosť od dovozu dotknutých hnojív z Ruskej federácie a chrániť životaschopnosť nezávislého odvetvia Únie vyrábajúceho dusíkaté hnojivá. Aktuálna úroveň dovozu dotknutého poľnohospodárskeho tovaru sa nedá porovnať s úrovňou dovozu dotknutých hnojív, ale na základe súčasného stavu vzťahov medzi Úniou a Ruskou federáciou by sa malo zabrániť rozvoju závislosti v budúcnosti. Nemožno však zaručiť, že sa to nestane, ak clá na dotknutý poľnohospodársky tovar zostanú na súčasných úrovniach.

Navrhovanými sadzobnými opatreniami by sa zabezpečilo, že Ruská federácia nebude mať komerčný prospech z ďalšieho vývozu do Únie. Bolo by to v súlade so záujmami Únie a s jej právom a politikami, najmä tými, ktoré sa uplatňujú v súvislosti s Ruskou federáciou a Bieloruskou republikou v kontexte nevyprovokovanej a neodôvodnenej vojenskej agresie Ruskej federácie voči Ukrajine a podpory, ktorú Ruskej federácii naďalej poskytuje Bieloruská republika.

Bieloruská republika vyváža obmedzené množstvá dotknutého poľnohospodárskeho tovaru a hnojív (v roku 2023 poľnohospodársky tovar v hodnote 92 miliónov EUR a hnojivá v hodnote 29,6 milióna EUR). Nie je teda významným výrobcom ani vývozcom tohto tovaru. Bieloruská republika je napriek tomu zahrnutá do rozsahu pôsobnosti navrhovaného nariadenia, a to pre jej úzke politické a hospodárske väzby na Ruskú federáciu a s cieľom zabrániť nezákonnému a podvodnému presmerovaniu dovozu z Ruskej federácie cez Bieloruskú republiku, ku ktorému by mohlo dochádzať, ak by clá Únie na dovoz dotknutého tovaru s pôvodom v Bieloruskej republike alebo z nej dovážaného zostali nezmenené. Vzhľadom na neustále zbližovanie a rastúci obchod medzi Bieloruskou republikou a Ruskou federáciou je vhodné zaobchádzať s dotknutým tovarom z Bieloruskej republiky rovnako ako s tovarom z Ruskej federácie.

Navrhovaným nariadením by sa zvýšili clá na dotknutý tovar s pôvodom v Ruskej federácii alebo Bieloruskej republike alebo z Ruskej federácie alebo Bieloruskej republiky priamo či nepriamo vyvážaný na dostatočne vysokú úroveň na to, aby sa dovoz tohto tovaru zastavil. V prípade všetkého dotknutého poľnohospodárskeho tovaru by sa clá na dovoz z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky do Únie zvýšili o valorické clo vo výške 50 %. S cieľom zabrániť vstupu dotknutého poľnohospodárskeho tovaru s pôvodom v Ruskej federácii alebo Bieloruskej republike alebo z Ruskej federácie alebo Bieloruskej republiky priamo či nepriamo vyvážaného na trh Únie s nižšími sadzbami uplatniteľnými v rámci colných kvót Únie, je takisto potrebné vylúčiť tovar s pôvodom v Ruskej federácii a Bieloruskej republike alebo z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky priamo či nepriamo vyvážaný z uplatňovania znížených ciel v rámci týchto kvót. V prípade dotknutých hnojív by sa na clo okrem existujúceho valorického cla vo výške 6,5 % vzťahovalo ďalšie špecifické clo, ktoré by sa postupne zvyšovalo, pričom by začalo na úrovni 40 alebo 45 EUR za tonu v závislosti od typu hnojiva (čo zodpovedá približne 13 % valorického cla) a tri roky od začiatku uplatňovania navrhovaného nariadenia by dosiahlo prohibitívnu úroveň 315 resp. 430 EUR za tonu (čo zodpovedá približne 100 % valorického cla). Počas uvedeného trojročného prechodného obdobia sa tieto prohibitívne úrovne ciel zavedú aj v tom prípade, ak sa tovar z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky dovezie nad rámec určitých špecifických objemov.

Neočakáva sa, že by sa navrhovaným nariadením negatívne ovplyvnila globálna potravinová bezpečnosť. Po prvé, zvýšené clá Únie by sa uplatňovali len na dovoz do Únie, a teda by nemali vplyv na tranzit dotknutého tovaru z Ruskej federácie alebo Bieloruskej republiky cez územie Únie do tretích krajín. Po druhé, očakáva sa, že zvýšenie dovozných ciel Únie povedie k výraznému zníženiu tokov tohto dovozu do Únie, a teda vlastne k zvýšeniu množstiev dotknutého tovaru, ktoré budú k dispozícii tretím krajinám, najmä rozvojovým.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Uloženie dovozných ciel na dotknutý tovar je súčasťou spoločnej obchodnej politiky Únie stanovenej v článkoch 206 a 207 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Zodpovedá „úpravám colných sadzieb“, ako sa stanovuje v článku 207 ods. 1 ZFEÚ a je založené na možnosti odmietnuť zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod v prípade výrobkov s pôvodom v Ruskej federácii, ktorá bola zohľadnená v Spoločnom vyhlásení k agresii Ruskej federácie voči Ukrajine s podporou Bieloruska, ktoré vydala Únia a viacerí ďalší členovia Svetovej obchodnej organizácie v Ženeve 17. marca 2022[2]. Tento postup sa už uplatnil vo viacerých nariadeniach vrátane nariadení, ktorými Únia uložila vyššie colné sadzby na dovoz určitého poľnohospodárskeho tovaru z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky[3].

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Navrhované zvýšenia ciel na určitý poľnohospodársky tovar s pôvodom v Ruskej federácii a Bieloruskej republike alebo z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky priamo či nepriamo vyvážaný, ktorý je uvedený v tomto návrhu, by bolo v súlade s reštriktívnymi opatreniami prijatými Úniou proti týmto krajinám v reakcii na nevyprovokovanú a neodôvodnenú vojenskú agresiu Ruskej federácie voči Ukrajine a podporu, ktorú Bieloruská republika naďalej prejavuje v súvislosti s agresiou Ruskej federácie voči Ukrajine. Zvýšenie ciel v tomto návrhu nariadenia by preto bolo v súlade s požiadavkou podľa článku 21 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii zabezpečiť vzájomný súlad medzi rôznymi oblasťami vonkajšej činnosti Únie. Bolo by v súlade aj s článkom 207 ods. 1 ZFEÚ, v ktorom sa stanovuje, že spoločná obchodná politika sa uskutočňuje v rámci zásad a cieľov vonkajšej činnosti Únie.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Právnym základom tohto návrhu je článok 207 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Spoločná obchodná politika je v súlade s článkom 3 ods. 1 písm. e) ZFEÚ vymedzená ako patriaca do výlučnej právomoci Únie, takže zásada subsidiarity sa neuplatňuje.

- **Proporcionalita**

Toto navrhované nariadenie je potrebné na vykonávanie spoločnej obchodnej politiky s cieľom znížiť dovoz z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky do Únie. Dôvodom na toto zníženie sú obavy, že uvedený dovoz ešte prehĺbi existujúcu závislosť, čo negatívne zasiahne potravinovú bezpečnosť Únie. Navrhované nariadenie je v súlade so zásadou proporcionality

[2] https://www.eeas.europa.eu/delegations/world-trade-organization-wto/joint-statement-aggression-russian-federation-against-ukraine-support-belarus_en.

[3] Nariadenie Rady (EÚ) 2024/1652 z 30. mája 2024, ktorým sa mení príloha I k nariadeniu (EHS) č. 2658/87 o colnej a štatistickej nomenklatúre a o Spoločnom colnom sadzobníku.

a neprekračuje rámec nevyhnutný na splnenie cieľov zmlúv, najmä potrebu zaistiť, aby dotknutý poľnohospodársky tovar a hnojivá s pôvodom v Ruskej federácii a Bieloruskej republike alebo z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky priamo či nepriamo vyvážané nenarušali trh Únie s týmto tovarom a riadne fungovanie colnej únie. Tento tovar by preto nemal mať prístup na trh Únie za podmienok, ktoré sú rovnako priaznivé ako podmienky, ktoré sa vzťahujú na dovoz takéhoto tovaru z iných tretích krajín. Proporcionalita je zaistená tým, že navrhovaným nariadením by sa zvýšili clá Spoločného colného sadzobníka uplatniteľné na dovoz z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky, ako aj tým, že je to nutné na obmedzenie takého dovozu v prípadoch, keď sú stanovené sadzby v súčasnosti nulové alebo nízke. Zvýšenie je potrebné na oslabenie schopnosti Ruskej federácie a Bieloruskej republiky účelovo zneužívať svoj vývoz do Únie. Navrhovaným zvýšením sadzieb sa obmedzuje vykonávanie určitých základných práv, ale deje sa to len v rozsahu nevyhnutnom na dosiahnutie jeho cieľov.

- **Výber nástroja**

Tento návrh je v súlade s článkom 207 ods. 2 ZFEÚ, v ktorom sa stanovuje, že v rámci opatrení spoločnej obchodnej politiky sa zmeny úrovní colných sadzieb prijímajú formou nariadenia.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia *ex post*/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Neuplatňuje sa.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Neuplatňuje sa.

- **Získavanie a využívanie expertízy**

Neuplatňuje sa.

- **Posúdenie vplyvu**

Vzhľadom na súčasnú schopnosť Ruskej federácie využívať svoj vývoz určitého poľnohospodárskeho tovaru, a najmä dotknutých hnojív na destabilizáciu trhov Únie, negatívne ovplyvňovanie potravinovej bezpečnosti Únie a oslabovanie jednoty Únie pri podpore Ukrajiny; a takisto vzhľadom na podporu Bieloruskej republiky pre činnosti Ruskej federácie je dôležité, aby navrhované nariadenie nadobudlo účinnosť neodkladne a čo najskôr sa zdvihli colné sadzby uplatniteľné na dotknutý tovar z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky. V prípade navrhovaného nariadenia preto nebolo vykonané žiadne posúdenie vplyvu. Očakáva sa, že navrhovaným opatrením sa výrazne zníži dovoz dotknutého tovaru s pôvodom v Ruskej federácii a Bieloruskej republike alebo priamo či nepriamo vyvážaného z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky do Únie a že to povedie k ďalšej diverzifikácii zdrojov získavania tohto tovaru mimo Ruskej federácie a Bieloruskej republiky.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Toto opatrenie nevedie k neúmernému zvýšeniu regulačného zaťaženia spoločností a subjektov verejného sektora.

- **Základné práva**

Návrh je v súlade s politikou Únie v oblasti ľudských práv a s Chartou základných práv. Ak uloženie dovozných ciel ovplyvní v Únii slobodu zúčastňovať sa na medzinárodnom obchode v rámci slobody výkonu povolania, vlastníckeho práva alebo iných základných práv vrátane rovnakého zaobchádzania, toto uloženie ciel sa považuje za legitímne opatrenie Únie, ktorá je v súlade s Chartou základných práv. Je to z toho dôvodu, že toto opatrenie sa prijíma v súlade s požiadavkami, aby príslušné orgány prijali opatrenie založené na riadnom právnom základe a pri sledovaní legitímneho cieľa komerčne znevýhodniť dovoz určitého tovaru z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky a podporiť tak odklon od zdrojov dodávok z týchto dvoch krajín presadzovaním domácej výroby v Únii a alternatívneho dovozu z iných tretích krajín. Navrhovaným nariadením by sa takisto predišlo vážnym narušeniam príslušných trhov a účelovému zneužívaniu vývozu dotknutého tovaru Ruskou federáciou a Bieloruskou republikou. Zároveň by sa zaistilo riadne fungovanie trhov Únie spôsobom, ktorý by bol v súlade so súčasnými opatreniami vonkajšej činnosti Únie, ako aj so zásadou proporcionality. Konkrétne, pokiaľ ide o rovnaké zaobchádzanie, skutočnosť, že sa zvýšené dovozné clá ukladajú v prípade dovozcov určitého poľnohospodárskeho tovaru a hnojív s pôvodom v Ruskej federácii alebo Bieloruskej republike alebo priamo či nepriamo vyvážaných z Ruskej federácie alebo Bieloruskej republiky, ale nie v prípade dovozcov tovaru, ktorý nemá pôvod v Ruskej federácii alebo Bieloruskej republike ani sa priamo či nepriamo nevyváža z Ruskej federácie alebo Bieloruskej republiky, zodpovedá jednému z cieľov vonkajšej činnosti Únie. Ide o legitímny politický cieľ Únie obmedziť takýto dovoz z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky a chrániť trhy Únie pred zneužívaním obchodu s dotknutým tovarom, ktorého cieľom je narušiť trhy Únie či politickú stabilitu a solidaritu Únie.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Navrhované nariadenie nemá finančný vplyv na výdavky a má len veľmi obmedzený finančný vplyv na príjmy. Očakáva sa, že keď sa navrhované nariadenie začne naplno uplatňovať, výber zvýšených ciel zodpovedajúcich navrhovaným zvýšeniam by bol minimálny (blízky nule), pretože navrhovaným zvýšením ciel sa pravdepodobne obmedzia dovozné toky z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky na zanedbateľné objemy.

Naopak, možno očakávať určité rozpočtové straty, pretože by pravdepodobne došlo k zníženiu vlastných zdrojov plynúcich do rozpočtu Únie. Presná hodnota rozpočtových strát bude závisieť od toho, ako by sa dovoz z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky nahradil. Na jednej strane by nahradenie tohto dovozu domácou výrobou v rámci Únie alebo preferenčným dovozom (najmä hnojív z Alžírska a Egypta) viedlo k zníženiu vlastných zdrojov. Na strane druhej by sa tým, že sa dovoz nahradí zvýšeným dovozom z iných tretích krajín, ktoré nie sú preferenčnými partnermi, neznížili vlastné zdroje, pretože tento dodatočný nový dovoz by viedol k rovnakej úrovni ciel podľa spoločného colného sadzobníka ako dovoz z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky, ktorý by nahradil. Odhaduje sa teda, že keď sa navrhované nariadenie začne naplno uplatňovať, pri scenári úplného nahradenia existujúceho dovozu Únie z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky domácou produkciou Únie a preferenčným dovozom bude vplyv na tradičné vlastné zdroje rozpočtu Únie zodpovedať strate až do výšky 84 miliónov EUR (t. j. 75 % z celkových príjmov z ciel v roku 2023 vo výške 112 miliónov EUR).

Strata príjmov plynúcich do tradičných vlastných zdrojov by sa po začatí úplného uplatňovania opatrenia vyrovnala príspevkami členských štátov do vlastného zdroja založeného na hrubom národnom dôchodku (HND). Očakáva sa však, že počas prvých troch

rokov uplatňovania navrhovaných opatrení by dodatočné príjmy z ciel spojené s vyššími sadzbami na zostávajúci dovoz hnojív na báze dusíka z Ruskej federácie alebo Bieloruskej republiky čiastočne alebo prípadne aj úplne vyvážili stratu príjmov spojenú s nižšími objemami dovozu. Bolo by preto možné očakávať, že počas tohto počiatočného trojročného obdobia by bola čistá strata príjmov z tohto tovaru v tradičných vlastných zdrojoch takmer nulová.

Podrobnejšie údaje o vplyve navrhovaného nariadenia na rozpočet sa uvádzajú v legislatívnom finančnom výkaze.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Online spravodajstvo o vývoji dovozu dotknutého poľnohospodárskeho tovaru a hnojív s pôvodom v Ruskej federácii a Bieloruskej republike alebo priamo či nepriamo vyvážaných z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky do Únie je dostupné na osobitných webových sídlach Európskej komisie (Eurostat)[4].

- **Vysvetľujúce dokumenty (v prípade smerníc)**

Neuplatňuje sa.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Navrhovaným nariadením by sa zabránilo tomu, aby určitý poľnohospodársky tovar a hnojivá s pôvodom v Ruskej federácii a Bieloruskej republike alebo priamo či nepriamo vyvážané z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky vstupovali na trh Únie za podmienok, ktoré sú rovnako priaznivé ako podmienky, ktoré sa vzťahujú na dovoz takéhoto tovaru z iných krajín pôvodu. Dosiahlo by sa to zvýšením dovozných ciel na všetok uvedený tovar o valorické clo vo výške 50 % na poľnohospodársky tovar a postupným zvyšovaním sadzieb na hnojivá, v prípade ktorých by počiatočná úroveň bola stanovená na 40 alebo 45 EUR za tonu (v závislosti od typu hnojiva), a to až kým by tri roky po začatí uplatňovania reštriktívnych opatrení dodatočná colná sadzba nedosiahla prohibitívnu úroveň 315 alebo 430 EUR za tonu. Počas uvedeného trojročného prechodného obdobia sa tieto prohibitívne úrovne ciel zavedú aj v tom prípade, ak sa tovar z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky dovezie nad rámec určitých špecifických objemov. Zároveň by sa zamedzilo aj tomu, aby tento tovar s pôvodom v Ruskej federácii a Bieloruskej republike alebo priamo či nepriamo vyvážaný z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky využíval colné kvóty Únie. Tieto colné kvóty poskytujú prístup na trh Únie pri nižšej úrovni colných sadzieb, ako sú navrhované nové colné sadzby.

[4] Home - Eurostat.

2025/0021 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o zmene ciel uplatniteľných na dovoz určitého tovaru s pôvodom v Ruskej federácii a Bieloruskej republike alebo priamo či nepriamo vyvážaného z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 207,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

(1) Už v roku 2023 dosahoval dovoz močoviny a hnojív na báze dusíka z Ruskej federácie do Únie značný objem 3,6 milióna ton a v roku 2024 sa v porovnaní s rokom 2023 výrazne zvýšil. Úroveň dovozu poľnohospodárskeho tovaru, na ktorý sa vzťahuje toto nariadenie, z Ruskej federácie do Únie (ďalej len „dotknutý poľnohospodársky tovar“) je v prípade väčšiny tovaru pomerne nízka, ale mohla by sa výrazne zvýšiť, ak budú pretrvávať súčasné obchodné podmienky.

(2) Dovoz hnojív, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie (ďalej len „dotknuté hnojivá“), v súčasnosti odráža stav hospodárskej závislosti od Ruskej federácie. Dovoz dotknutého poľnohospodárskeho tovaru by navyše mohol spôsobiť podobnú a ďalšiu hospodársku závislosť od Ruskej federácie, ktorej by sa malo za súčasných okolností zabrániť a ktorá by sa mala obmedziť, aby sa ochránili trhy Únie a zachovala potravinová bezpečnosť Únie.

(3) Spoločné colné sadzby Únie *erga omnes* sú v súčasnosti uplatňované sadzby podľa doložky najvyšších výhod na dovoz dotknutého poľnohospodárskeho tovaru a hnojív. Momentálne sú veľmi rôznorodé. V závislosti od tovaru sú niektoré sadzby nulové alebo veľmi nízke, zatiaľ čo iné sadzby sú tak vysoké, že sa s daným tovarom neobchoduje.

(4) Ak by Únia pokračovala v dovoze poľnohospodárskeho tovaru a hnojív, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, z Ruskej federácie za súčasných podmienok, mohla by sa stať obzvlášť vystavenou prípadným nátlakovým opatreniam Ruskej federácie. Možný nárast dovozu dotknutého tovaru z Ruskej federácie by najmä mohol narušiť trh Únie a negatívne postihnúť výrobcov z Únie. Je preto potrebné prijať vhodné sadzobné opatrenia s cieľom riešiť súčasnú a potenciálnu hospodársku závislosť Únie od dovozu tohto tovaru z Ruskej federácie. Malo by sa to vykonať ukončením súčasnej situácie, keď daný tovar vstupuje na trh Únie za podmienok, ktoré sú rovnako priaznivé ako podmienky uplatňované na tovar z iných krajín pôvodu, na ktorý sa uplatňuje zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod.

(5) Dovoz dotknutých hnojív z Ruskej federácie sa momentálne už zvyšuje a mohol by sa zvyšovať ešte viac a rýchlejšie, ak sa do Únie presmeruje ďalšia časť ruskej výroby. Takýmto možným zvýšením dovozu z Ruskej federácie by sa narušil trh Únie s týmto tovarom a spôsobila ujma výrobcom dusíkatých hnojív z Únie, pre ktorých je už teraz náročné konkurovať dovozu z Ruskej federácie, pretože ceny plynu v Únii zostávajú vysoké. Dlhodobé prežitie odvetvia Únie vyrábajúceho dusíkaté hnojivá má zásadný význam pre potravinovú bezpečnosť Únie, pretože poľnohospodársky sektor tieto hnojivá potrebuje na výrobu potravín. Riešiť rastúcu závislosť od dovozu dotknutých hnojív z Ruskej federácie a chrániť životaschopnosť nezávislého odvetvia Únie vyrábajúceho dusíkaté hnojivá je preto životne dôležité na zaistenie a udržanie potravinovej bezpečnosti Únie. S cieľom predísť závislosti od dovozu poľnohospodárskeho tovaru z Ruskej federácie v budúcnosti je nutné upraviť úrovne colných sadzieb aj na tieto výrobky.

(6) Sadzobné opatrenia by sa mali prijať aj v súvislosti s Bieloruskou republikou, aby sa predišlo presmerovaniu potenciálneho dovozu z Ruskej federácie do Únie cez Bieloruskú republiku vzhľadom na jej úzke politické a ekonomické väzby s Ruskou federáciou. Mohlo by k tomu dôjsť, ak by sa clá Únie na dovoz tovaru z Bieloruskej republiky nezmenili.

(7) Na dovoz dotknutého poľnohospodárskeho tovaru a hnojív s pôvodom v Ruskej federácii a Bieloruskej republike alebo priamo či nepriamo vyvážaných z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky by sa preto mali vzťahovať vyššie clá než na dovoz z iných tretích krajín.

(8) Na dovoz z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky by sa nemali vzťahovať žiadne nižšie clá v rámci colných kvót Únie podľa doložky najvyšších výhod. Znížené sadzby stanovené pre colné kvóty Únie na tovar uvedený v prílohách I a II k tomuto nariadeniu by sa preto nemali uplatňovať na tovar s pôvodom v Ruskej federácii alebo Bieloruskej republike alebo priamo či nepriamo vyvážaný z Ruskej federácie alebo Bieloruskej republiky do Únie.

(9) Neočakáva sa, že by plánované zvýšenie ciel malo negatívny vplyv na celosvetovú potravinovú bezpečnosť, pretože zvýšenie ciel sa uplatňuje len na dovoz do Únie, pričom sa netýka tovaru dotknutého nariadením, ak tovar len prechádza cez územie Únie do tretích krajín konečného určenia. Plánované zvýšenie dovozných ciel Únie môže naopak viesť k zvýšeniu vývozu uvedeného tovaru do tretích krajín a tamojšiemu zvýšeniu dostupnosti dodávok.

(10) Zároveň sú hnojivá významné pre potravinovú bezpečnosť, ako aj pre finančnú stabilitu poľnohospodárov v Únii. Je preto nutné zaistiť predvídateľný a dostatočný prístup k hnojivám na cenových úrovniach, ktoré sú dostupné pre poľnohospodárov z Únie, čo by zas malo prispieť k stabilizácii poľnohospodárskych trhov. Počas prechodného obdobia by navrhované opatrenie stimulovalo rast výroby v Únii a umožnilo posilniť alternatívne zdroje dodávok od iných medzinárodných partnerov, čím by sa riziko podstatného nárastu cien hnojív pre poľnohospodárov z Únie znížilo na minimum. Na tento účel by Komisia mala pozorne sledovať vývoj cien hnojív na trhu Únie. Ak by ceny hnojív podstatne stúpli, Komisia by mala situáciu posúdiť a prijať všetky vhodné opatrenia na nápravu takého prudkého zvýšenia.

(11) Plánované zvýšenie ciel je v súlade s vonkajšou činnosťou Únie v iných oblastiach, ako sa stanovuje v článku 21 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii. Vzťahy medzi Úniou a Ruskou federáciou sa v posledných rokoch, a najmä od roku 2022, výrazne zhoršili. Dôvodom je neskrývané porušovanie medzinárodného práva Ruskou federáciou,

a najmä nevyprovokovaná a neodôvodnená vojenská agresia voči Ukrajine a komplexná vojenská invázia tejto krajiny. Únia postupne ukladá reštriktívne opatrenie na obchod s Ruskou federáciou od júla 2014 v reakcii na konanie Ruskej federácie voči Ukrajine.

(12) Ruská federácia je členom Svetovej obchodnej organizácie. Únia má v súčasnosti na základe výnimiek, ktoré sa uplatňujú v rámci Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie, a najmä článku XXI GATT 1994 (bezpečnostné výnimky) povolené neprihliadať na povinnosť udeliť tovaru dovážanému z Ruskej federácie výhody poskytované podobným výrobkom dovážaným z iných krajín (zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod) a nebráni sa jej uložiť dovozné clá vyššie než clá obsiahnuté v listine colných záväzkov Únie na obchod s tovarom, ak Únia usúdi, že takéto opatrenia sú potrebné na ochranu základných bezpečnostných záujmov Únie.

(13) V posledných rokoch sa zhoršuje aj situácia medzi Úniou a Bieloruskou republikou z dôvodu porušovania medzinárodného práva, základných slobôd a ľudských práv bieloruským režimom, ako aj jeho podpory komplexnej vojenskej invázie Ukrajiny Ruskou federáciou. Únia ukladá reštriktívne opatrenia na obchod s Bieloruskou republikou postupne od októbra 2020.

(14) Bieloruská republika nie je členom Svetovej obchodnej organizácie. Únia preto nie je povinná priznávať na základe Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie tovaru z Bieloruskej republiky zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod a iné zaobchádzanie v súlade s uvedenou dohodou. Okrem toho existujúce obchodné dohody umožňujú pristúpiť k opatreniam odôvodneným na základe uplatniteľných doložiek o výnimkách, najmä na základe bezpečnostných výnimiek.

(15) V súlade s článkom 5 ods. 4 Zmluvy o Európskej únii toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie sledovaných cieľov. V súlade so zásadou proporcionality je potrebné a vhodné stanoviť pravidlá, ktorými sa zvýšia clá na uvedený tovar s okamžitým účinkom, v prvom rade aby sa dosiahol základný cieľ, a to zabezpečiť, aby dotknutý poľnohospodársky tovar a hnojivá s pôvodom v Ruskej federácii a Bieloruskej republike alebo priamo či nepriamo vyvážané z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky nenarúšali trh Únie s uvedeným tovarom, a po druhé s cieľom vykonávať spoločnú obchodnú politiku a obmedziť dovoz tohto tovaru a hnojív z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky do Únie v reakcii na obavy, že by takýto dovoz mohol negatívne ovplyvniť vnútorný trh Únie a narušiť potravinovú bezpečnosť Únie,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

1. Na tovar zatriedený do číselných znakov kombinovanej nomenklatúry (KN) uvedených v prílohe I, ktorý sa dováža do Únie a má pôvod v Ruskej federácii alebo Bieloruskej republike alebo sa priamo či nepriamo vyváža z Ruskej federácie alebo Bieloruskej republiky, sa vzťahuje dodatočné valorické clo vo výške 50 %, ktoré sa uplatňuje na dôvažok k uplatniteľnej sadzbe podľa Spoločného colného sadzobníka. Takýto tovar s pôvodom v Ruskej federácii alebo Bieloruskej republike alebo priamo či nepriamo vyvážaný z Ruskej federácie alebo Bieloruskej republiky nie je oprávnený na nižšie dovozné clá pre obmedzené množstvá (colné kvóty) tak, ako sa uplatňujú, pretože buď vyplývajú zo záväzkov Únie v rámci Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie, alebo ich Únia otvorila bez takejto povinnosti.

2. Na tovar zatriedený v colných položkách uvedených v prílohe II, ktorý sa dováža do Únie a má pôvod v Ruskej federácii alebo Bieloruskej republike alebo sa priamo či nepriamo vyváža z Ruskej federácie alebo Bieloruskej republiky, sa vzťahuje takéto dovozné clo:

a) pokiaľ ide o tovar patriaci pod číselný znak KN 3102:

   i) 6,5 % valorické clo + 40 EUR/tonu od 1. júla 2025 do 30. júna 2026;

   ii) 6,5 % valorické clo + 60 EUR/tonu od 1. júla 2026 do 30. júna 2027;

   iii) 6,5 % valorické clo + 80 EUR/tonu od 1. júla 2027 do 30. júna 2028;

   iv) 6,5 % valorické clo + 315 EUR/tonu od 1. júla 2028;

b) pokiaľ ide o tovar patriaci pod číselné znaky KN 3105 20, 3105 30, 3105 40, 3105 51, 3105 59 a 3105 90:

   i) 6,5 % valorické clo + 45 EUR/tonu od 1. júla 2025 do 30. júna 2026;

   ii) 6,5 % valorické clo + 70 EUR/tonu od 1. júla 2026 do 30. júna 2027;

   iii) 6,5 % valorické clo + 95 EUR/tonu od 1. júla 2027 do 30. júna 2028;

   iv) 6,5 % valorické clo + 430 EUR/tonu od 1. júla 2028.

c) Bez ohľadu na písmená a) a b), ak kumulovaný objem dovozu tovaru uvedeného v písmenách a) a b) dosiahne prahové hodnoty stanovené ďalej, Komisia do 21 dní uloží na zvyšný dovoz tohto tovaru v danom období clo na úrovni vymedzenej v písmene a) bode iv) resp. písmene b) bode iv):

   i) 2,7 milióna ton od 1. júla 2025 do 30. júna 2026;

   ii) 1,8 milióna ton od 1. júla 2026 do 30. júna 2027;

   iii) 0,9 milióna ton od 1. júla 2027 do 30. júna 2028.

d) Komisia môže prijať vykonávací akt, ktorým sa stanovia opatrenia na monitorovanie objemov dovozu uvedených v odseku 2. Uvedený vykonávací akt sa prijme v súlade s konzultačným postupom stanoveným v článku 4 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 2

1. Komisia monitoruje ceny uplatniteľné v Únii, pokiaľ ide o tovar uvedený v prílohe II, počas štyroch rokov odo dňa uplatňovania tohto nariadenia.

2. Ak by v období uvedenom v odseku 1 úrovne cien tovaru uvedeného v prílohe II výrazne prekročili úrovne z roku 2024, Komisia posúdi situáciu a prijme všetky vhodné opatrenia na nápravu takého prudkého nárastu. V prípade potreby to môže zahŕňať návrh na dočasné pozastavenie ciel na dotknutý tovar dovážaný z iných krajín pôvodu než Ruská federácia a Bieloruská republika.

Článok 3

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Uplatňuje sa po štyroch týždňoch odo dňa jeho prijatia, pokiaľ ide o tovar uvedený v prílohe I.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predsedníčka	*predseda/predsedníčka*

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

NÁZOV NÁVRHU:

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zmene ciel uplatniteľných na dovoz určitého tovaru s pôvodom v Ruskej federácii a Bieloruskej republike alebo priamo či nepriamo vyvážaného z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky

ROZPOČTOVÉ RIADKY:

Kapitola a článok: kapitola 12, článok 120.

Suma zahrnutá do rozpočtu na rok 2024: 24 620 400 000 EUR.

FINANČNÝ VPLYV:

☐ Návrh nemá finančný vplyv

X Návrh nemá finančný vplyv na výdavky, ale má finančný vplyv na príjmy do tradičných vlastných zdrojov, a to z týchto dôvodov:

V roku 2023 bola celková hodnota dovozu do Únie v prípade tovaru s číselnými znakmi KN v rozsahu pôsobnosti tohto navrhovaného nariadenia z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky, ktorý je predmetom navrhovaného zvýšenia ciel, viac ako 1,69 miliardy EUR. Z tejto celkovej sumy dovoz poľnohospodárskeho tovaru predstavoval 380 miliónov EUR a dovoz hnojív 1,31 miliardy EUR.

Na dovoz dotknutých hnojív z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky sa v súčasnosti vzťahuje valorické clo vo výške 6,5 %. Väčšina dovozu hnojív v roku 2023 (516 miliónov EUR) sa uskutočnila pod číselným znakom KN 3102 10 10. Významný dovoz sa uskutočnil aj pod číselnými znakmi KN 3105 30 00 (179 miliónov EUR), 3105 20 10 (151 miliónov EUR), 3105 40 00 (91 miliónov EUR) a 3 105 59 00 (89 miliónov EUR). Celkové colné príjmy Únie z dovozu hnojív z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky dosahovali 85,2 milióna EUR pred odpočítaním nákladov na výber členskými štátmi.

Na dovoz dotknutého poľnohospodárskeho tovaru sa vzťahujú rozličné clá. Celkové colné príjmy Únie z dovozu tohto tovaru z Ruskej federácie a Bieloruskej republiky v roku 2023 dosahovali 27 miliónov EUR pred odpočítaním nákladov na výber členskými štátmi. Očakáva sa, že zvýšenie ciel v prípade tohto poľnohospodárskeho tovaru podľa tohto navrhovaného nariadenia povedie k značnému zníženiu alebo dokonca zastaveniu týchto obchodných tokov. Očakáva sa, že výber zvýšených ciel zodpovedajúcich navrhovaným zvýšeniam v prípade poľnohospodárskeho tovaru bude minimálny (blízky nule), pretože obchodné toky zrejme ustanú z dôvodu zvýšenia úrovní ciel.

Očakáva sa, že k výberu zvýšených ciel zodpovedajúcich navrhovaným zvýšeniam v prípade hnojív nebude dochádzať, keď sa navrhované nariadenie začne naplno uplatňovať po skončení trojročného prechodného obdobia, pretože obchodné toky zrejme ustanú z dôvodu zvýšenia úrovní ciel. Očakáva sa však, že tieto obchodné toky a s nimi spojené clá zostanú počas prechodného obdobia významné.

Na základe uvedených faktorov sa vplyv, ktorý bude mať toto navrhované nariadenie na rozpočet Únie z hľadiska straty príjmov, odhaduje od rozpočtového roku 2029 na najviac 84 miliónov EUR ročne: [(85,2 milióna EUR + 27 miliónov EUR) = 112,2 milióna EUR zodpovedajúcich hrubej sume vrátane nákladov na výber] x 0,75.

V rokoch 2025, 2026, 2027 a 2028 sa vplyv straty príjmov plynúcich do tradičných vlastných zdrojov pre rozpočet Únie odhaduje ako oveľa nižší než na rok 2028. Dôvodom je, že sa očakáva, že zvýšené clá na hnojivá prinesú dodatočné colné príjmy vo výške 77 miliónov EUR za každé 12-mesačné obdobie (po odpočte nákladov na výber), čo prispeje k zvýšeniu vlastných zdrojov o 58 miliónov EUR. Očakáva sa preto, že čisté zníženie vlastných zdrojov nebude vyššie než 26 miliónov EUR v prvom 12-mesačnom období uplatňovania (od 1. júla 2025 do 30. júna 2026), čo zodpovedá 14 miliónom EUR za zvyšnú časť roku 2025. Je dokonca možné, že sa vlastné zdroje môžu zvýšiť, ak zníženie dovozu z Ruskej federácie čiastočne vyváži dovoz z iných tretích krajín, ktoré nevyužívajú colné preferencie v rámci dohôd o voľnom obchode s Úniou.

Strata príjmov plynúcich do tradičných vlastných zdrojov sa vyrovná príspevkami členských štátov do vlastného zdroja založeného na hrubom národnom dôchodku (HND).